

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Tatiana Hricová

Pracovné listy na rozvoj komunikácie

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Tatiana Hricová

Kontakt na autora UZ: Základná škola, Školská 389,
09413Sačurov,t.jurcova@centrum.sk

Názov: Pracovné listy na rozvoj komunikácie

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Mariana Bančanská

ISBN 978-80-565-0134-4

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Úvod.....	4
1. 1 Pracovný list č. 1 Komunikácia.....	5
1. 2 Pracovný list č. 2 Mimika.....	8
1. 3 Pracovný list č. 3 Gestá.....	12
1. 4 Pracovný list č. 4 Komunikácia farbami a hlasom.....	15
1. 5 Pracovný list č. 5 Rozvoj verbálnej komunikácie.....	18
1. 6 Pracovný list č. 6 Rozvoj verbálnej komunikácie.....	21
1. 7 Pracovný list č. 7 Bariéry v komunikácii.....	24

Úvod

Komunikácia je základom spoločenského styku ľudí. Komunikácia je súčasťou nášho každodenného života. Komunikuje stále. Nedá sa nekomunikovať. Dôležité je pre človeka však to ako komunikuje. Práve správne komunikovať sa môžeme naučiť. Cieľom komunikácie je informovať, počúvať a diskutovať. Do komunikácie patrí nielen prenos informácií ale aj počúvanie, pozdrav, poďakovanie, úsmev, empatia, asertivita. Táto práca vznikla ako pomôcka pre rozvoj komunikácie žiakov. Môžu ju využívať pedagógovia ale aj žiaci.

Pracovné listy slúžia ako pomôcka pre žiakov. Prostredníctvom nich si žiaci upevňujú už osvojené vedomosti, ale osvojujú si aj nové poznatky z oblasti komunikácie. Pracovné listy sú úzko prepojené s praxou a s bežným životom, aby žiaci osvojené vedomosti vedeli využiť v praktickom živote. Pracovné listy obsahujú rôzne typy úloh. Žiaci s pracovnými listami pracujú radi. Je to iný štýl učenia oproti bežnému. Podporuje to samostatnosť žiakov ich tvorivosť.

1. 1 Pracovný list č. 1 Komunikácia

Komunikujeme každý deň. Nemôžeme nekomunikovať. Každý deň sa dozvedáme nové informácie. Bez komunikácie s inými ľuďmi by bol náš život ochudobnený. Preto je veľmi dôležité naučiť sa dobre komunikovať. Používať rôzne druhy komunikácie.

1. *Doplň vety.*

Komunikácia je.....

Verbálna komunikácia.....

Neverbálna komunikácia.....

2. *Prečiarkni slová, ktoré nepatria k neverbálnej komunikácii*

mimika, slová, gestá, výrazy tváre, úsmev

3. *Podčiarkni čo patrí k verbálnej komunikácii..*

gestá, mimika, slová, sila hlasu, očný kontakt, hlasový prejav, spôsob oblečenia

4. *Napiš aspoň tri zásady správnej komunikácie.*

.....

.....

.....

5. *Ktoré „čarovné slovíčka“ používaš pri komunikácii často?*

6. *Doplň vety.*

Doma sa najčastejšie rozprávam s.....

S mamou sa rád rozprávam o.....

S otcom sa rád rozprávam o.....

So súrodencami sa rád rozprávam o

O škole sa rozprávam s

S kamarátmi sa najčastejšie rozprávam o.....

Nerád sa rozprávam o

S učiteľmi sa rád rozprávam o

Pri stretnutí s neznámym človekom si ako prvé všimnem.....

Pri príchode učiteľa do triedy si všimnem.....

Keď som smutný, zdôverím sa.....

Keď som veselý porozprávam sa s

O svoje nápady sa rád podelím.....

Nerád rozprávam o týchto veciach:.....

Môj najlepší kamarát často rozpráva o.....

Keď budem dospelý, deťom nebudem hovoriť.....

Prekáža mi, keď ľudia rozprávajú.....

Hlasný krik mi

Počas prestávok je v triedekomunikácia.

Počas vyučovacej hodiny je v triede.....komunikácia.

8. *Spoj šípkami správne výrazy.*

Dlhý zrakový kontakt	nadradenosť
Krátky zrakový kontakt	nezáujem
Pohľad do stropu	sebaistota
Okuliare v ústach	nervozita
Hra s vlasmi	uzavretosť
Ruky vo vreckách	záujem
Prekřížené ruky spredu	nesmelosť
Široké gestá rúk	pohrdanie
Sediac za vrchom stola	nesúhlas
Státie pri dverách	možný útek

9. *Spoj pozdrav s adresátom.*

Dobrý deň!	kamaráti
Ahoj!	pani učiteľka
Bozkávam!	tetu
Podanie ruky	futbalisti
Športu zdar!	kolegovia
Bozk na čelo	mama - svoje deti

1. 2 Pracovný list č. 2 Mimika

Mimika je forma neverbálnej komunikácia. Sú to jednotlivé výrazy tváre. Očí, výrazy a pohyby obočia, očných viečok, lícných svalov a čela. V tvári možno zachytiť sedem primárnych emócií, a to šťastie – nešťastie; prekvapenie – splnené očakávanie; strach – pocit istoty; radosť – smútok; pokoj – rozčúlenie; pokojnosť – nespokojnosť a záujem – nezáujem.

1. Napíš či sú vety pravdivé alebo nepravdivé. A/N

Mimika je spojená s našimi citmi. A/N

Mimika patrí k neverbálnej komunikácii. A/N

Výrazy tváre nazývame mimika. A/N

Gestá patria k mimike. A/N

Očný kontakt je pri rozhovore dôležitý. A/N

Neverbálne komunikujeme len občas. A/N

Neverbálna komunikácia sa dá ovplyvniť. A/N

Úsmev patrí k verbálnej komunikácii. A/N

2. Čo vyjadrujú nasledujúce výrazy tváre?

- stiahnuté obočie, zúžené viečka, zovreté pery, zúžené ústa, sánka vpredu

Radosť, hnev, smútok

- zdvihnuté kútiky úst, stiahnuté svalstvo okolo očí,

Radosť, hnev, smútok

- kútiky úst smerom dole, špúlenie pier, bezvýrazný prejav, zovreté pery, jemné vrásky na čele

Radost', hnev, smútok

3. Čo prežívajú ľudia na obrázkoch?

.....

.....

.....

.....

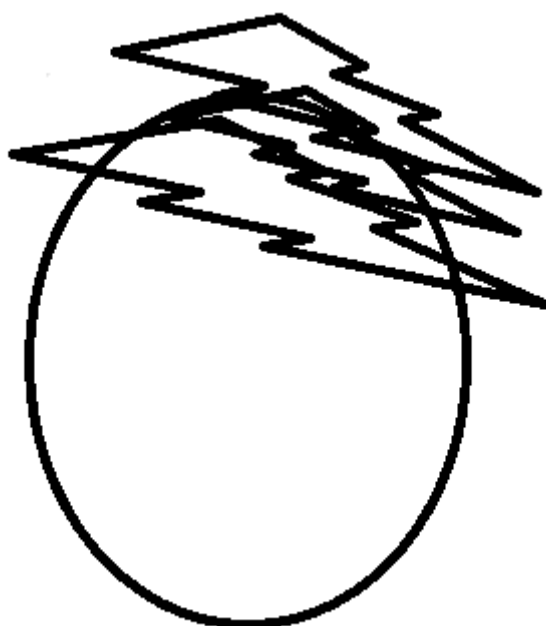
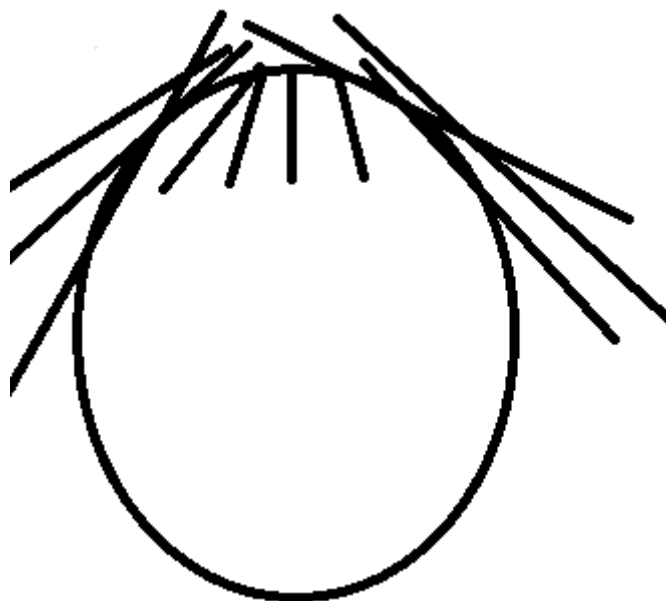

.....

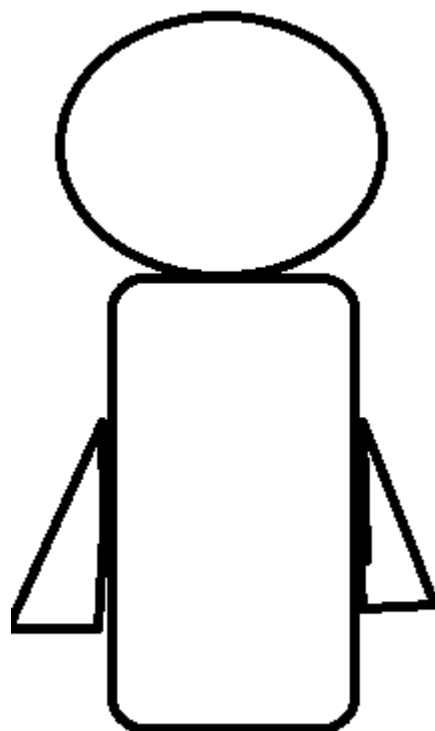
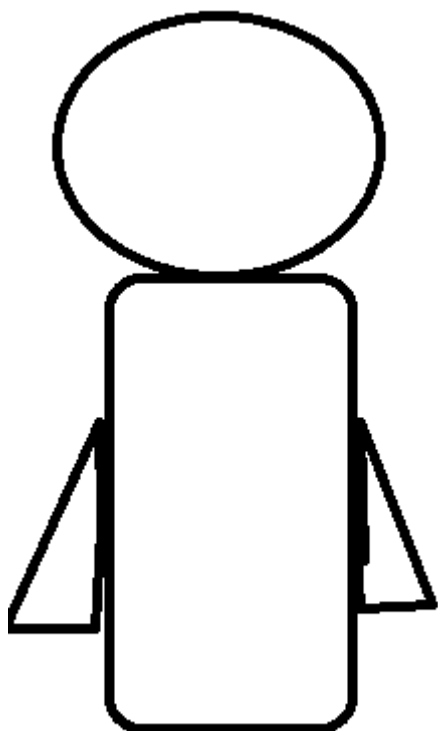
.....

4. Domal'uj tváre tak, aby sa prvá tešila, druhá smútila, tretia sa hnevala.

5. *Domaľuj postavičkám tváre a celé ich vyfarbi.*

1. 3 Pracovný list č. 3 Gestá

Gestá sú pohyby tela, ktoré majú oznamovací účinok. Nahrádzajú slová, sprevádzajú slová a ukončia komunikáciu, pohyby zvládajúce nepríjemné pocity. Gestá sú prejavom nášho podvedomia. Gestá môžu mať aj viacero významov.

1. Napiš čo znamenajú nasledujúce gestá.

Dotýkanie sa tváre.....

Zakrývanie úst.....

Ruky za hlavou.....

Palec za opaskom.....

Bubnovanie po stole.....

Dlaň otočená smerom nahor.....

Búchanie rukou o čelo.....

2. Zakrúžkuj správne odpovede. Ako správne podať ruku.

Stisk ruky je pozdrav na privítanie.

Stisk ruky je pozdrav pri odchode.

Stisk ruky musí byť slabý.

Stisk ruky musí byť pevný.

Ruku si podávajú iba muži.

Ruku si podávajú iba ženy.

Pri podávaní ruky sa pozeráme dotýčnému do očí.

Pri podávaní ruky môžeme chytiť partnera za plece.

Podanie ruky je znak slabosti.

Podanie ruky je forma pozdravu.

3. Spoj obrázok so správnou odpoveďou.

Napätý postoj, obranný postoj, osoba pripravená na slovný útok, učiteľský postoj, argumentujúci postoj, osoba klame

3. Zaškrtni správny význam gesta.

A – víťazný postoj

- sklamanie

B - víťazstvo

- smútok

C - ok

- nepohoda

D- prehra

- výhra

E - som šťastný

- som unavený

F- nechutné

- je to výborné

Pracovný list č. 4 Komunikácia farbami a hlasom

Aj farby dokážu vyjadrovať naše emócie a vysielajú signály nášmu okoliu.

1. Čo v tebe vyvolávajú nasledujúce farby?

Čierna – smútok, radosť, žiaľ, úspech, úmrtie

Červená – sila, radosť, nepokoj, energiu, rýchlosť, oheň,

Bielá – smútok, čistota, pokoj, rozvaha, nevinnosť

Zelená – jar, príroda, smútok, energia, mladosť

Modrá – chlad, voda, teplo, pokoj, rešpekt

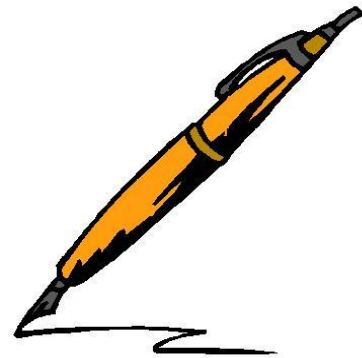
Hnedá – zem, drevo, teplo, nuda

2. *Zakrúžkuj čo patrí medzi hlasové nedostatky.*

- monotónnosť
- primeraný tón
- uponáhl'anosť
- vysoký hlas
- jasný hlas
- silný regionálny prízvuk
- slovná vada
- slabý hlas
- zlá artikulácia
- uponáhl'anosť

3. *Čo nepatrí do radu? Daj do krúžku.*

3. *Napiš či sú vety pravdivé alebo nepravdivé. A/N*

Zvuková stránka reči je oblek reči. A/N

Pauzy v reči nie sú dôležité. A/N

Zvuková stránka reči vyjadruje aj duševný stav hovoriaceho. A/N

Hlas človeka je vždy rovnaký. A/N

Farba hlasu je daná geneticky. A/N

Farba hlasu nie je daná geneticky. A/N

Tempo reči je vždy rovnaké. A/N

Ženy rozprávajú rýchlejšie ako muži. A/N

Rýchlejšie rozprávame keď sme rozrušený. A/N

Farbou hlasu vieme vyjadriť hrozbu. A/N

Farbou hlasu vieme vyjadriť smútok. A/N

Farbou hlasu vieme vyjadriť radosť. A/N

Pauza v reči znamená aj upútavanie pozornosti. A/N

Slová v reči vyslovujeme rovnako. A/N

Slová v reči nevyslovujeme rovnako. A/N

Intenzita hlasu je rovnaká u všetkých. A/N

Šepot je typický pre deti. A/N

Krik je typický pre dospelých. A/N

Pauza v reči trvá niekoľko sekúnd až minút. A/N

Rýchlejšiu reč sprevádzajú aj emócie. A/N

Pomalšie rozprávame, keď sme smutný. A/N

Pracovný list č. 5 Rozvoj verbálnej komunikácie

Ide o prenosy informácií, ktoré sú realizované prostredníctvom reči. Môže ísť o reč písanú, dialóg, slovný prejav v malej či veľkej skupine ľudí alebo aj rozprávanie sám so sebou.

1. Napíš k nasledujúcim slovám protiklady.

<i>jemný</i>	
<i>agresívny</i>	
<i>pokojný</i>	
<i>láska</i>	

<i>smrt'</i>	
<i>mrzutý</i>	
<i>velký</i>	
<i>sladký</i>	
<i>rovný</i>	
<i>hlúpy</i>	
<i>milý</i>	
<i>tučný</i>	
<i>vysoký</i>	
<i>blízky</i>	
<i>otvorený</i>	
<i>nahnevaný</i>	
<i>veselý</i>	
<i>smutný</i>	
<i>hladný</i>	

2. Doplň chýbajúce slabiky.

BÁ		KA	KA		LA
----	--	----	----	--	----

LA		CA		PÁN	KA
----	--	----	--	-----	----

	DI	CA		LE	FÓN
--	----	----	--	----	-----

PA		CA	SA		FON
----	--	----	----	--	-----

FON	TÁ		HÁ	DAN	
-----	----	--	----	-----	--

PA		CA	ROZ		KA
----	--	----	-----	--	----

PÍS		NO		RE	NIE
-----	--	----	--	----	-----

3. Spoj veci, ktoré patria k sebe.

Pero	Ruka
Klávesnica	Papier
Tablet	Krieda
Zošit	Monitor
Tabuľa	Prst

4. Vytvor správne slová.

NI -BA- RA-CA

ĽA -TA-BU

LIČ - STO-KA

LE-TE- SO

NO-KO-LE

BU-BO- ĽA

LA-KO-BY

LE-PO-NO

NO-PÍS-ME

5. Doplň slová, aby veta bola pravdivá.

Komunikujemedeň. Komunikácia je základomstyku. Verbálna komunikácia jekomunikácia. Neverbálna komunikácia je komunikácia bez sú pohyby tváre.sú pohyby rúk. Intenzita hlasu je pri komunikácii.....Komunikácia sa realizuje od adresáta k

Nástrojom komunikácie jeSlovná zásoba je v živote človekaMonológ je, keď niekto rozpráva..... Dialóg je rozhovor.....

6. Napiš krátke pod'akovanie svojim rodičom, mame alebo otcovi.

Pracovný list č . 6 Rozvoj verbálnej komunikácie

1. Doplň slová do rozprávky. Vyber si zo správnych odpovedí, ktoré nájdeš pod textom.

Dnes ti poviem rozprávku o maličkom prasiatku.

Bolo raz prasiatko malé, nezbedné a veľmi hravé. Žilo v domčeku s červenou strechou pri lese aj so svojou mamičkou. Mamička ho rada mala, samé mňamky papat' dala. A po dobrom obede, keď sa prasiatko najedlo tak, že sa mu až ušká trepotali, mamička mu

hovorí:.....

„.....odvrávalo prasiatko.

„Ale prasiatko, veď budeš unavené, šup-šup do postieľky!"

Ale prasiatko bolo riadny huncút. Počkalo, až sa mamička nebude pozeráť a frnk! Uteklo z domčeka.

„.....," mrmlalo si popod nos a utekalo k lesu, že sa tam bude hrať.

Vonku krásne svietilo slniečko, bolo horúco a les i lúka boli tak príjemne vyhriate, že sa prasiatku začali pliesť nožičky.

„....." povedalo si. A tak aj urobilo. Natiahlo sa pod vysoký strom, kde bol príjemný chládok. Ležalo v tieni a žmúril do lúčov slniečka, ktoré sa prepletali pomedzi vetvy. O chvíľočku už tvrdo spalo.

A naraz ŤUK. Niečo mu brnklo na nos. Prasiatko sa posadilo, akoby ho špendlíkom pichli a ako pozerá, tak pozerá, nikde nič. Tak si zase ľahlo a zaspalo.

A zase. ŤUK. Taká rana a priamo do nosa. Prasiatko vyskočí, ale v tráve si len svrčkovia hudú svoje a tak si povedalo, že sa mu to asi len snívalo. A naraz ŤUK, BUCH, ŤUKI - ŤUKI. Prasiatko pozerá sem a tam, tam a sem, keď tu zrazu BUM, priamo do hlavy. Zo stromu sa naň začali valiť horúčavou rozpukané žalude. BÁC a ŤUK.

Prasiatko vyskočí a uteká, čo mu nožičky stačia.

„.....," pohoršene si chrochtalo.

Lenže čoskoro ho opäť premohla únava a spinkať sa mu chcelo čoraz viac. Našlo si malú čistinku v lese, kde nerástol žiadny vysoký strom so žaludmi, ľahlo si do voňavej trávy a netrvalo ani päť svrčkovských cvrliknutí a prasačích kvíknutí a už zase spalo ako zarezané. Keď tu zrazu ho niečo poštekľilo na nožičke. ŠŠ.

Prasiatko sa poškriabe, rozhliadne sa okolo seba a pretože nikde nič, zas sa len spokojne zavíta do rozohriatej trávy.

A zase!! Niečo ho ľahučko poštekľilo na ruke. ŠŠŠ.

„.....“diví sa prasiatko. Rozhliada sa, ale pretože v bezvetří sa ani tráva nepohne, tak si zase ľahne a zavrie očka.

ŠŠŠ, ŠŠŠ, ŠŠŠ. Nožičky i ručičky mu niečo štekľí tak, že sa to už nedá vydržať. A teraz to už vidí. Celý rad malých mravčekov si kráti svoju cestu za prácou prostriedkom jeho bruška.

„.....“narieka prasiatko a uteká, čo mu sily stačia. Ale nemalo ich už veľa. Zakrátko už ledva nôžky dvíhalo.

.....vzlykalo.

A bolo unavené stále viac a viac. Prešlo veľkú lúku, už videlo aj svoj domček s červenou strechou, ani už nebol tak ďaleko. Ale ďalej už nevládalo. „, Odpočiniem si a pôjdem za mamičkou. Len chvíľočku.“

Poriadne sa rozhliadlo. Nikde žiadny zákerný strom, žiadni udýchaní mravčekovia. Len voňavá tráva, kvietky a pár rozmarných motýlikov.

Natiahlo sa a chvíľku pozorovalo mraky. Pretože ho nič nezlostilo a slniečko pokojne hrialo, prasiatku sa čoskoro začali zatvárať očka a ani nevedelo, ako zaspalo.

A naraz PLESK do hlavy. Ale prasiatko už ani nevládalo otvoriť očka. Otočilo sa a odfukovalo ďalej.

A zas. PLESK, PLESK. Prasiatku sa až plakať chcelo, tak veľmi potrebovalo spať, no nedalo sa. PLESK, KVAP, KVAP, PLESK, KVAP, KVAP. Prasiatko zdvihlo hlavu a pochopilo. Obloha bola zatiahnutá a z mrakov padala jedna kvapka za druhou. Strhol za prudký lejak. Prasiatko vyskočilo a bežalo do domčeka s červenou strechou.

„.....“bedákalo.

„.....?“ pozerá sa mamička s úsmevom, ako sa prasiatko, celé mokré, hrnie do dverí.

„Mne sa chcelo veľmi spinkať a tak som si ľahlo pod vysoký strom a na chvíľočku som si odpočinulo a...“ a že bolo prasiatko tak unavené, usnulo uprostred vety mamke v náručí.

Mamička ho preniesla do jeho mäkkej postielky a keď zatvárala dvere, tak ešte začula, ako si v spánku mrmle: „.....“

A spánok prasiatko úplne premohol a zazvonil nakoniec rozprávke na zvonec.

Prameň (www.najlepsiepredeti.sk)

Vyber si zo správnych odpovedí.

„Ajajááj!“

„Čo to len môže byť?“

„Tam ja teda spať nebudem. Taký pekný dub a vôbec nevie, čo sa sluší

„Prečo som ja len nezostalo v mäkučkej postielke, tam by sa mi určite spinkalo lepšie,“

„No čo, ty môj huncútik?“

„Prasiatko, a teraz zalez do postielky a pekne si oddýchni, aby si sa mohlo popoludní hrať.“

„Keď mne sa nechce, mami,"

„Žiadne žalude, žiadne mravce, načo som sa len trmácalo takú diaľku."

„Mamka, mamička!!“

„Ja už predsa nie som žiadne bábätko, aby som chodilo poobede spinkať

„Lahnem si pod nejaký strom a na chvíľku si odpočiniem“

Pracovný list č. 7 Bariéry v komunikácii

Každý z nás sa občas ocitne v situácii, kedy má problém s komunikáciou. K najčastejším bariéram v komunikácii patria: osobné problémy, naše emócie, nepočúvanie druhého, skákanie do reči, hluk, vyrušovanie tretím, nepripravenosť na komunikáciu, čítanie myšlienok, vizuálne rozptyľovanie, fyzické nepohodlie a pod.

1. Vieš, čo znamenajú nasledujúce slová. Prirad' správne.

- Počutie – vnímanie všetkých podnetov, sluchu a pohybov celého tela
- Počúvanie – dať najavo, že som pochopil informácie
- Chápanie – porozumenie obsahu aj zmyslu vyjadrovanej informácie
- Spätná väzba – sústredenie sa na obsah vyjadrovanej

2. *Urč správne poradie aktívneho počúvanie.*

1. Chápanie, počúvanie, počutie, spätná väzba
- 2.....
- 3.....
- 4.....

3. *Aké chyby v komunikácii robia ľudia na obrázkoch? Napíš ich.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Doplň nasledujúce vety.

Časté odbočovanie od témy pri komunikácii je

Negatívne emócie prejavujeme aj pri komunikácii a to.....

Veľkou bariérou pri komunikácii je stres. Ide o

Deti neradi komunikujú s človekom, ktorý na ne.....

Deti radi komunikujú ak dotyčný človek je.....

Mojou najčastejšou chybou pri komunikácii je.....

Zoznam bibliografických zdrojov

OBRÁZKY

www.divaaktuality.sk

http://www.geekon.cz

<http://www.jaspravim.sk>

http://karierainfo.zoznam.sk

www.komunikacia.php5.sk

http://www.mamaaja.sk

www.mamebabetko.sk

www.mkc.cz

http://notebook.cz/

www.skolskyservis.sk

<http://www.tanika.sk>

http://www.topky.sk

www.vivo.sk

www.webnoviny.sk

http://informatika-5banna.webnode.sk/

http://najlepsiepredeti.sk/

<http://pixabay.com>

http://zena.atlas.sk